

AM2023.08.25H

Retten i Roskildes DOM

Dato: 21. december 2021

Retten sagsnr.: 9-4172/2021

Politiets sagsnr.: 1200-73111-00003-20

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte1*, født 2002 og *Tiltalte2*, født 1997

Der har medvirket nævninger ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 29. juni 2021.

Tiltalte1 og *Tiltalte2* er tiltalt for

manddrab efter straffelovens 237,

ved den 14. juli 2020 i forening og efter fælles forståelse og forudgående planlægning at have dræbt *Forurettede*, idet de tiltalte på kommunikationstjenesterne "Messenger", "Wickr" og "Snapchat" aftalte og planlagde drabet på *Forurettede*, idet *Tiltalte2* bl.a. kl. 12.33, via Messenger, til *Tiltalte1* skrev "skaf hende af vejen", ligesom han via Wickr profilen "*Profilnavn1*" skrev, at han ville sende to personer fra Satudarah ud for at fjerne *Forurettede*, når *Tiltalte1* havde slået hende ihjel eller lignende, hvorefter *Tiltalte1* i tidsrummet mellem ca. kl. 14.15 og ca. kl. 15.20 på *Adressel* i Køge dræbte *Forurettede*, idet han kvalte/stranglerede hende samt tildelte hende adskillige slag i hovedet, hvilket bevirkede at *Forurettede* afgik ved døden, ligesom *Tiltalte1* umiddelbart efter drabet sendte et billede af afdøde *Forurettede* til *Tiltalte2* og via Snapchat en billedbesked til *Tiltalte2* med teksten "E du stolt nu".

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at *Tiltalte1* idømmes fængselsstraf.

Anklagemyndigheden har overfor *Tiltalte2* endeligt nedlagt påstand om, at han dømmes til anbringelse i psykiatrisk afdeling i medfør af straffelovens 68, jf. 16, stk. 1, og således, at der ikke fastsættes en længstetid for foranstaltningen, jf. straffelovens 68 a, stk. 2., og således, at den foranstaltning, han blev idømt ved Retten i Odense dom af 19. juni 2019, ophæves.

Endelig har anklagemyndigheden overfor *Tiltalte2* nedlagt påstand om, at han udvises i medfør af udlændingelovens § 49, stk. 1 nr. 3 og nr. 6, og med et indrejseforbud for bestandig, jf. udlændingelovens § 32, stk. 4, nr. 7

Tiltalte1 har efter sin endelige påstand erkendt sig skyldig.

Tiltalte2 har nægtet sig skyldig, men har hvis han kendes skyldig -ikke haft bemærkninger til, at han i så fald dømmes til psykiatrisk behandling uden fastsættelse af længstetid.

Tiltalte2 har påstået frifindelse for udvisningspåstanden.

Vidne2, der er *Forurettedes* mor, har nedlagt påstand om, at *Tiltalte1* og *Tiltalte2* skal betale erstatning til hende til dækning af hendes begravelsesudgifter 93.392,73 kr. og 3.915,01 kr. til dækning af hendes psykologudgifter.

Vidne2 har opgjort disse erstatningskrav således:

Erstatning for begravelsesudgifter, jf. EAL § 12, med følgende beløb:

Bisættelse	29.794,00 kr.
Gravning og urnenedsættelse	545,06 kr.
Sten mv. i alt	46.874,00 kr.
Anlæg af gravsted i alt	7.260,67 kr.
Bespisning af følge	8.919,00 kr.
<hr/>	
I alt	93.392,73 kr.
<hr/>	

Foreløbig erstatning for psykologudgifter i alt 11 gange. Egenbetaling udgør i alt 3.915,01 kr.

Erstatningssøgende, der er *Forurettedes* far, har nedlagt påstand om, at *Tiltalte1* og *Tiltalte2* skal betale erstatning for hans begravelsesudgifter med 10.559 kr.

Erstatningssøgende har opgjort sit erstatningskrav således:

Erstatning for begravelsesudgifter, jf. EAL § 12, med følgende beløb:

Bespisning	5.975,00 kr.
Blomster	1.640,00 kr.
Øl og vand	2.944,00 kr.
<hr/>	
I alt	10.559,00 kr.
<hr/>	

Erstatningssøgende har anført, at det er ham, der har afholdt disse udgifter og derfor ham, der skal have dem erstattet.

Vidne2 og *Person1*, der er *Forurettedes* tvillingsøster, har begge nedlagt påstand om, at *Tiltalte1* og *Tiltalte2* skal betale dem 150.000,00 kr. i godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a.

Erstatningsøgende har nedlagt påstand om, at *Tiltalte1* og *Tiltalte2* skal betale ham 125.000,00 kr. i godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a.

Tiltalte1 og *Tiltalte2* har bestridt erstatningspligten.

Tiltalte1 og *Tiltalte2* har størrelsesmæssigt anerkendt begravelsesudgifter med 45.000,00 kr.

Tiltalte1 har bestridt, at der er hjemmel til at tilkende erstatning for psykologudgifter.

Tiltalte2 har bestridt, at der kan tilkendes et så stort beløb til psykologudgifter, idet det offentliges mulige tilskud skal trækkes fra.

Tiltalte1 har bestridt, at der kan tilkendes godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a (dagældende) og begge har protesteret mod kravenets størrelse.

Sagens oplysninger

Der er afgivet følgende forklaringer:

[FORKLARINGER UDELAGT]

Tiltalte1 er tidligere straffet

- ved Retten i Koldings dom af 10. december 2019 med betinget fængsel i 40 dage, 4.000 kr. i bøde og betinget frakendelse af kørekortet for bedrageri, overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og færdselslovgivningen. Prøvetiden var fastsat til 1 år.

Tiltalte2 er tidligere straffet bl.a:

- ved Retten i Koldings dom af 5. september 2013 med Socialpædagogisk behandling (ungdomssanktion) for røveri og forsøg herpå samt tyveri.
- ved Retten i Koldings dom af 6. august 2014, hvor Retten i Koldings dom af 5. september 2013 fastsatte længstetid for anbringelse på en døgninstitution eller godkendt opholdssted forlænges med 6 måneder jf. straffelovens § 74a, stk. 2, 3. pkt. for overtrædelse af blandt andet straffelovens § 266 og § 293a.
- ved Retten i Odenses dom af 26. juni 2015 med fængsel i 1 år og 9 måneder for overtrædelse af blandt andet straffelovens § 124, § 285, stk. 1, jf. § 276, § 288, stk. 1, nr. 1, til dels jf. § 21. Bestemmelsen om ungdomssanktion blev ophævet.
- ved Retten i Odenses dom af 31. august 2015 med fængsel i 3 måneder, for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 21, jf. § 23, og § 123, jf. § 89.
- ved Retten i Horsens dom af 9. september 2016 med fængsel i 1 år og 3 måneder for overtrædelse af straffelovens § 293 a, og § 288, stk. 1, nr. 1.
- ved Retten i Odenses dom af 22. december 2017 for overtrædelse af straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, og § 260, stk. 1, nr. 1, samt knivlovens § 7, stk. 1, jf. stk. 2, jf. § 1, og § 2, stk. 1, med fængsel i 1 år og 9 måneder, fællesstraf med reststraffen på 152 dage ved prøveløsladelse af 24. februar 2017, samt konfiskation, Ændret ved Østre Landsrets dom af 5. december 2018 til dom med behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen under udskrivning, således at behandlende overlæge og Kriminalforsorgen i forening kan træffe bestemmelse om genindlæggelse.
- ved Retten i Odenses dom af 19. juni 2019 med behandlingsdom på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen under udskrivning, samt advarsel om udvisning for overtrædelse af straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1,

Begge tiltalte er blevet mentalundersøgt.

En mentalerklæring om **Tiltalte1** af 17. maj 2021 fra Retspsykiatrisk Klinik København har følgende konklusion:

"...

Observanden findes herefter ikke sindssyg, ligesom han ikke kan antages at have været sindssyg på tidspunktet for det påsigtede. Han er normalt begavet, og han lider ikke af epilepsi eller anden hjerneorganisk lidelse. Han var sandsynligvis påvirket af rusmidler på tidspunktet for det påsigtede, men man har ikke mistanke om, at en abnorm rustilstand skulle have foreligget.

....

Observanden har fra august 2019 til primo februar 2020 haft forløb i børne- og ungdomspsykiatrisk ambulatorium, idet han tidligere var diagnosticeret med ADHD og medicinsk behandlet for dette.

Man stillede udover ADHD-diagnosen diagnoserne socialiseret adfærdsforstyrrelse og afhængighedssyndrom af multiple psykoaktive stoffer, og medicinsk behandling for ADHD blev genoptaget.

Ved aktuelle undersøgelse findes ikke sindssygelige symptomer.

Observanden findes tidvist lettere garderet. Ved den psykologiske delundersøgelse findes han normalt begavet og uden tegn på manifest psykose eller anden alvorlig psykopatologi. Personlighedsmæssigt vurderes der at være tale om en dårligt integreret personlighedsstruktur med en skrøbelig identitetsfølelse, impulsivitet og betydelige interpersonelle vanskeligheder samt en nedsat psykosetærskel, især i komplekse situationer kombineret med stress eller misbrug.

Observanden findes herefter omfattet af straffelovens § 69, men man kan ikke, såfremt han findes skyldig, pege på nogen foranstaltning, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., til imødegåelse af en vis risiko fremtidig ligeartet kriminalitet som mere formålstjenlig end straf.

... ”

En mentalerklæring om **Tiltalte2** 13. august 2021 fra psykiatrien i Region Syddanmark, Middelfart, har følgende konklusion:

"...

Ved mentalundersøgelsen er observanten fundet psykotisk.

Han er ikke mentalt retarderet.

Observanten oplyser, at han op til det nu påsigtede dagligt havde taget kokain, op til 10-15 g. Der er ikke tale om abnorm rustilstand.

Observanten er ved denne undersøgelse fundet sindssyg, og der er grundlag for at antage, at han har været sindssyg på gerningstidspunktet, og han dermed er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1.

Såfremt observanten findes skyldig i det nu påsigtede, anbefales dom til anbringelse på psykiatrisk afdeling.

... ”

Sagen har været forelagt Retslægerådet, der i en erklæring af 2. september 2021 har udtalt:

"...

Retslægerådet..., udtale(r), at Tiltalte2 er psykotisk og ligeledes var det på tidspunktet for det påsigtede. Han var på det tidspunkt sandsynligvis svært påvirket af rusmidler, som kan have forværret hans psykotiske tilstand, men der vurderes ikke at have været tale om en abnorm rustilstand.

Tiltalte2 er meget dårligt begavet, men ikke mentalt retarderet.

Tiltalte2 har haft en særdeles belastet opvækst og har fra barndommen været anbragt. Han har altid været meget dårligt socialt tilpasset, både hvad angår skolegang, manglende uddannelse og arbejde.

Tiltalte2 har i mange år haft et stort blandet misbrug af både alkohol og euforiserende stoffer, især kokain. Dette misbrug har med stor sandsynlighed forværret hans psykiske tilstand.

Tiltalte2 har siden 2018 haft regelmæssig kontakt med det psykiatriske behandlingssystem og har den gang fået stillet diagnosen skizofreni.

Tiltalte2 har den 19. juni 2019 fået dom til at undergive sig behandling på psykiatrisk afdeling.

Aktuelle erklæring er sket under indlæggelse som surrogatfængsling.

Tiltalte2 har været i intensiv behandling med antipsykotisk medicin, men har trods dette klaget over omfattende hallucinationer på hørelsen og vrangforestillinger.

Tiltalte2 har haft en smule, ikke nærmere specificeret, misbrug under indlæggelsen. Hans adfærd har tidvis været præget af både selvskadende og udadreagerende handlinger. Psykologisk testning har, uden at være konklusiv, peget i retning af skizofreni.

Samlet finder Retslægerådet det mest sandsynligt, at Tiltalte2 lider af skizofreni.

Der findes at være stor risiko for recidiv af både misbrug og kriminalitet, såfremt han ikke behandles intensivt psykiatrisk.

Tiltalte2 er herefter omfattet af straffelovens § 16, stk. 1.

Såfremt han findes skyldig i det påsigtede, skal Retslægerådet, jf. samme lovs § 68, 2. pkt., anbefale dom til anbringelse på psykiatrisk afdeling.

"..."

Der er dokumenteret en politirapport om afhøring af Tiltalte2 med henvisning til Udlændingelovens § 26, hvoraf fremgår blandt andet:

"...

Afhørte forklarede indledningsvis til spørgsmålet om hans helbredstilstand, at han var paranoid skizofren. Han fik en del medicin, 6 gange om dagen for dette og havde et stabilt forløb nu. Han modtog en ny medicin som hjalp ham.

Afhørte oplyste at han var statsløs palæstinenser, men at han ingen tilknytning havde til Palæstina og han havde aldrig været der. Han kunne ikke tale sproget. Hans far, der var statsløs Palæstinenser boede i Aabenraa.

Afhørte oplyste at ikke talte med sin far og han ingen kontakt havde med ham.

Han forklarede, at han selv var opvokset i Danmark og boet her hele sit liv. Han var født på Haderslev sygehus.

Han oplyste, at han ingen uddannelse havde, men at han ville gå i gang efter dom.

Han oplyste, at han tidligere havde arbejdet på sin bostandsværges opholdssted som tømrer. Han lagde gulv mv.

Adspurgt til om han havde været ude og rejse svarede han, at han havde været flere forskellige steder herunder Portugal og Caribien. Den seneste tur var i 2016 til Caribien. Ellers har han opholdt sig i Danmark.

Afhørte oplyste, at han ikke var gift og ikke havde en kæreste.

Afhørte oplyste, at han var far til 2 børn. Han oplyste, at han var registreret som far til det yngste barn og DNA testet til det ældste barn.

Afhørte oplyste afslutningsvis, at hans mor var fra Polen og at han heller ingen tilknytning havde til Polen. Han havde aldrig været i Polen ligesom han heller ikke kunne tale sproget.

Han havde tilknytning til sin mor, der var bosiddende i Vejle.

..."

Udlændingestyrelsen har den 23. august 2021 udtalt:

"...

Opholdsgrundlag og længde

Tiltalte2 blev født i Danmark den ... 1997 og blev samtidig tilmeldt Det Centrale Personregister (CPR). Tiltalte2 var på baggrund heraf fritaget for selvstændig opholdstilladelse i Danmark indtil sit 18. fyldte år, hvor han skulle søge om opholdstilladelse på selvstændigt grundlag.

Tiltalte2 er senest den 15. april 2019 meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 3 indtil den 15. april 2023.

Længden af Tiltalte2's lovlige ophold i relation til udvisningsbestemmelserne regnes fra den ... 1997, hvor pågældende blev tilmeldt CPR, jf. herved udlændingelovens § 27, stk. 1.

Efter udlændingelovens § 27, stk. 5, medregnes den tid, hvori en udlænding har været varetægtsfængslet forud for en senere domfældelse eller har udstået frihedsstraf eller været undergivet anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført ubetinget frihedsstraf, ikke i perioden beregnet efter udlændingelovens § 27, stk. 1.

Tiltalte2 har således – når den i udlændingelovens § 27, stk. 5 nævnte periode fratrækkes haft lovligt ophold i Danmark i ca. 21 år og 11 måneder.

Udvisningshjemmelen

Udlændingestyrelsen vurderer, at opholdets karakter fører til, at betingelserne for en eventuel udvisning skal søges i udlændingelovens § 22, nr. 1, nr. 3, og nr. 6.

Efter udlændingelovens § 22, nr. 1 kan en udlænding, som har haft lovligt ophold her i landet i mere end de sidste 9 år, og en udlænding med opholdstilladelse efter § 7 eller § 8, stk. 1 eller 2, som har

haft lovligt ophold her i landet i mere end de sidste 8 år, udvises, hvis udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 3 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed.

Efter udlændingelovens § 22, nr. 3 kan en udlænding, som har haft lovligt ophold her i landet i mere end de sidste 9 år, og en udlænding med opholdstilladelse efter § 7 eller § 8, stk. 1 eller 2, som har haft lovligt ophold her i landet i mere end de sidste 8 år, udvises, hvis udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 1 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed, og tidligere her i landet er idømt ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter.

Efter udlændingelovens § 22, nr. 6 kan en udlænding, som har haft lovligt ophold her i landet i mere end de sidste 9 år, og en udlænding med opholdstilladelse efter § 7 eller § 8, stk. 1 eller 2, som har haft lovligt ophold her i landet i mere end de sidste 8 år, udvises, hvis udlændingen efter straffelovens § 237 idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter.

§ 26, stk. 2

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt en beslutning om udvisning af Tiltalte2 med sikkerhed kan antages at være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen henviser til politiets afhørings-rapport af 8. august 2021.

...

Udlændingestyrelsen bemærker, at det fremgår af CPR, at Tiltalte2 har et barn på 2 år som er en mindreårig dansk statsborger, som bosiddende med moderen.

Udlændingestyrelsen bemærker, at det ikke vil have opholdsretlige konsekvenser for pågældendes herboende barn, såfremt pågældende bliver udvist af Danmark.

Udlændingestyrelsen skal i den forbindelse henlede opmærksomheden mod EU-domstolens dom af 10. maj 2017 i sagen c-133/15, Chavez-Vilchez, som vedrører den særlige situation, hvor en tredjelandsforælder undtagelsesvis kan aflede en opholdsret fra sit unionsborgerbarn i medfør af artikel 20 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) om unions-borgerskabet.

Det skal endvidere oplyses, at det følger af EU-domstolens praksis, at udvisning af en tredjelandsforælder, der har en afledt opholdsret i medfør af TEU art. 20, skal være begrundet i tredjelandsstatsborgerens personlige adfærd, som skal udgøre en reel, umiddelbar og tilstrækkeligt alvorlig trussel, der er til skade for en grundlæggende samfundsinteresse.

Det er Udlændingestyrelsens umiddelbare vurdering, at Tiltalte2 kan have en afledt opholdsret på baggrund af sine børn, der er danske statsborgere, hvorfor en udvisning af Tiltalte2 potentielt kan være uforenelig med EU-reglerne.

Udlændingestyrelsen skal i den forbindelse bemærke, at det på baggrund af de oplysninger, der fremgår af politiets afhøringsrapport af 8. august 2021 og CPR, er styrelsens vurdering, at Tiltalte2 kan være beskyttet af de rettigheder, som kan udledes af Chavez-Vilchez dommen, hvorfor en udvisning af pågældende potentielt kan være uforenelig med EU-reglerne, da pågældende kan være omfattet af EU-reglerne.

Udtalelse om udvisningsspørgsmålet

...

På baggrund af anklagemyndighedens oplysninger om kriminalitetens karakter, og om at den pågældende forventes idømt en frihedsstraf af 12 års varighed sammenholdt med de i udlændingelovens § 26, stk. 2 nævnte hensyn, kan Udlændingestyrelsen tiltræde, at anklagemyndigheden nedlægger påstand om udvisning.

Efter Udlændingestyrelsens vurdering bør påstanden om udvisning nedlægges i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 1, nr. 3, og nr. 6.

..."

Rettenns begrundelse og afgørelse

Der er afsagt følgende kendelse om skyldsspørgsmålet:

"...

Kendelse:

Alle voterende udtaler:

Tiltalte1 har erkendt sig skyldig i overensstemmelse med tiltalen og har i retten afgivet forklaring, der svarer til tilståelsen. Tiltalte1 har afgivet så mange uoverensstemmende forklaringer, at dette ikke uden videre kan afgøre skyldsspørgsmålet. Den forklaring, han afgav den 17. november 2020 til politiet, var detaljeret. Detaljerne stemmer med udfaldet af de tekniske undersøgelser og det, politiet konstaterede, da de kom frem til gerningsstedet, herunder hvem, der var til stede, at lokalet var aflåst, og de objektive fund på gerningsstedet.

Det er herefter bevist, at Tiltalte1 dræbte Forurettede som beskrevet i tiltalen.

Det skal herefter afgøres, om drabet er sket i forening og efter fælles forståelse og forudgående planlægning med Tiltalte2, der på drabstidspunktet befandt sig i Horsens.

Tiltalte2 har ikke afgivet forklaring i retten, men har til politiet og under grundlovsforhør afgivet forklaring i alt syv gange. Ingen af forklaringerne er samstemmende. Retten kan derfor ikke lægge afgørende vægt på nogen af disse forklaringer.

Efter dokumentationen er det bevist, at det var Tiltalte2, der oprettede og benyttede en falsk profil på Wickr med navnet "Profilnavn1" og på Facebook, hvor han udgav sig for at være Person3, der var medlem af Satudah og tidligere svoger til Tiltalte2. Det udledes blandt andet af det, politiet fandt på Tiltalte2's telefon, da de tog den i besiddelse, hvor de kunne se, at han på denne telefon havde beskeder, som var sendt af og til Person3 og af det, Tiltalte2 har forklaret til politiet.

Efter dokumentationen af korrespondancen mellem navnlig Tiltalte1 og Vidne3, Tiltalte2 og Forurettede samt Tiltalte1 og henholdsvis Tiltalte2 og Person3 lægger retten til grund, at hverken Tiltalte1 eller Forurettede var klar over, at Person3 var en fiktiv person. Alle troede tværtimod, at Person3 var et højtstående medlem af Satudah, ligesom Tiltalte1 var bange for ham.

Det er dokumenteret, at Tiltalte2 som sig selv i timerne op til drabet skrev til både Tiltalte1 og Forurettede, at Person3 var sur, fordi Tiltalte1 havde fortalt Forurettede, at han skulle sælge kokain for Person3.

Mens Forurettede var på besøg hos Tiltalte1, skrev Tiltalte2 til Tiltalte1 dels som Person3, dels som sig selv, mens han samtidig skrev til Forurettede, uden at Tiltalte1 vidste det.

Det lykkedes på denne måde Tiltalte2 at spille Tiltalte1 og Forurettede ud mod hinanden i en sådan grad, at Tiltalte1 frygtede for sit liv.

Tiltalte1 skrev herefter til Tiltalte2 kl. 12.16 "Flækker den lille luder" og kl. 12.20 "Kan ikke lade som ingen ting hun ved for meget om mig personligt og kan jo slet ikke stole på hende".

Tiltalte2 svarede kl. 12.33 "Skaf hende af vejen?" .

Set i sammenhæng med det forudgående forløb kan Tiltalte2's besked ikke forstås på anden måde end som en opfordring til at slå Forurettede ihjel. Det understøttes af den besked, som Tiltalte1 sendte kl. 13.38 til Person3 med teksten "Okay puha hvornår er de her frygter hun for hun skriger når der er et spisested ved siden af" . Dermed har det stået klart for Tiltalte2, at Tiltalte1 anså det for aftalt, at Tiltalte1 skulle slå Forurettede ihjel, og at Person3 skulle sørge for, at liget blev hentet.

De juridiske dommere og 5 nævninger lægger på denne baggrund til grund, at Tiltalte2 havde hensigt til, at Tiltalte1 skulle slå Forurettede ihjel.

En nævning anser det alene med sikkerhed for at være bevist, at Tiltalte2 anså det som overvejende sandsynligt, at Tiltalte1 som følge af det pres, som Tiltalte2 havde lagt på ham, ville slå Forurettede ihjel.

Herefter er de tiltalte med alle stemmer fundet skyldige i overensstemmelse med den rejste tiltale.

Derfor bestemmes:

De tiltalte, Tiltalte1 og Tiltalte2, er skyldige i overensstemmelse med tiltalen.

..."

Sanktionsspørgsmålet

Tiltalte1

Det, *Tiltalte1* er fundet skyldig i, er begået i prøvetiden i henhold til den betingede dom af 10. december 2019. Da der er tale om uligeartet kriminalitet, fastsættes der ikke en fællesstraf med den betingede straf, jf. straffelovens § 61, stk. 2, nr. 1.

Tiltalte1 idømmes herefter en ubetinget fængselsstraf alene for det forhold, han nu er fundet skyldig i.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 237.

Der er afgivet 11 stemmer for at fastsætte straffen til fængsel i 12 år og 1 stemme for fængsel i 10 år.

Flertallet har ved straffastsættelsen lagt vægt på, at normalstraffen for manddrab er 12 år, og at der ikke har foreligget sådanne særlige omstændigheder, at der er grundlag for at fravige dette udgangspunkt

Mindretallet har ved straffastsættelsen lagt vægt på, at *Tiltalte1*, da han begik drabet, var under pres fra *Tiltalte2*, således at han frygtede for sit liv og, at der derfor har foreligget særligt formildende omstændigheder.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Tiltalte1 har været frihedsberøvet fra den 14. juli 2021.*)

Tiltalte2

Alle voterende

På baggrund af mentalerklæringen og Retslægerådets udtalelse lægger retten til grund, at *Tiltalte2*, da han begik de handlinger, der førte til, at han er fundet skyldig, var utilregnelig på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed. Han straffes derfor ikke, jf. straffelovens § 16, stk. 1, 1. pkt.

Retslægerådet har udtalt, at der vil være stor risiko for recidiv af både misbrug og kriminalitet, såfremt han ikke behandles intensivt psykiatrisk, og har anbefalet dom til anbringelse på psykiatrisk afdeling. Retslægerådet har dermed tiltrådt anbefalingen i mentalerklæringen. På denne baggrund, og da *Tiltalte2* flere gange tidligere er fundet skyldig i personfarlig kriminalitet, er mindre indgribende foranstaltninger end dom til anbringelse på hospital for sindslidende ikke tilstrækkelig. Derfor tages anklagemyndighedens endelige påstand om, at han i medfør af straffelovens § 68, 2. pkt. dømmes til anbringelse i psykiatrisk afdeling til følge.

Da *Tiltalte2* er fundet skyldig i drab, fastsættes der efter straffelovens § 68, stk. 2, ingen længstetid for foranstaltningen.

Det er en konsekvens af denne afgørelse, at den foranstaltning, *Tiltalte2* blev idømt ved retten i Odenses dom af 19. juni 2019, ophæves.

Tiltalte2 har under denne sag været frihedsberøvet fra den 14. juli 2021. **)

Udvisningsspørgsmålet

Tiltalte2, der er statsløs palæstinenser, er født og opvokset i Danmark og har haft lovligt ophold her i landet i godt 18 år, jf. udlændingelovens § 27, stk. 1 og 5. Han er for manddrab dømt til anbringelse i psykiatrisk afdeling. Betingelserne for udvisning efter straffelovens § 22, nr. 1, er derfor opfyldt.

Det indebærer, at *Tiltalte2* skal udvises, medmindre udvisning med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2. Efter udlændingelovens § 32, stk. 4, nr. 7, skal indrejseforbuddet gælde for bestandig.

Dette rejser i første række spørgsmålet, om udvisning med indrejseforbud for bestandig vil være i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Tiltalte2 er født og opvokset i Danmark, hvor han har boet hele sit liv, og hans tidligere samlever og dennes barn, der begge er danske statsborgere, har bopæl her i landet. Udvisning vil derfor udgøre et indgreb i hans ret til privatliv og familieliv, jf. artikel 8, stk. 1. Et sådant indgreb er kun berettiget, hvis betingelserne i konventionens artikel 8, stk. 2, er opfyldt.

Udvisning har som anført hjemmel i udlændingeloven og har til formål at forebygge uro eller forbrydelse. Der skal derfor tages stilling til, om det af hensyn til disse formål må anses for nødvendigt i et demokratisk samfund at udvise tiltalte med et indrejseforbud i 6 år. Dette beror på en proportionalitets vurdering.

Det fremgår af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, jf. bl.a. dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig), at der ved afvejningen efter artikel 8, stk. 2, skal tages udgangspunkt i en række kriterier. I dommens præmis 68 er opregnet følgende kriterier:

- Den begåede kriminalitets art og grovhed.
- Varigheden af udlændingens ophold i bopælslandet.
- Tiden efter den begåede kriminalitet og den pågældendes adfærd i denne periode.
- De berørte personers statsborgerskab.
- Udlændingens familiesituation, herunder ægteskabets varighed og andre faktorer, der viser familielivets effektivitet.
- Hvorvidt ægtefællen havde kendskab til kriminaliteten, da forholdet blev etableret.
- Hvorvidt der er børn i ægteskabet og i så fald deres alder.
- Alvorligheden af de vanskeligheder, den medfølgende ægtefælle med sandsynlighed vil møde i det land, som udlændingen udvises til.
- Børnenes bedste interesser og velbefindende, herunder navnlig alvorligheden af de vanskeligheder, som udlændingens børn med sandsynlighed vil møde i det land, som udlændingen udvises til.
- Fastheden af sociale, kulturelle og familiemæssige bånd med værtslandet og med modtagerlandet.

Den vægt, der skal lægges på de enkelte kriterier, afhænger af den konkrete sags omstændigheder, jf. præmis 70 i den nævnte dom. Indrejseforbuddets varighed indgår som et element i proportionalitetsvurderingen, jf. præmis 98. Ifølge Maslov-dommens præmis 73 gør det i relation til længden af personens ophold i opholdslandet og fastheden af båndene til opholdslandet klart en forskel, om personen er født i opholdslandet eller er kommet dertil som barn, eller om den pågældende først kom dertil som voksen. Der skal således tages hensyn til den specielle situation, hvor den pågældende har opholdt sig det meste af barndommen eller hele barndommen i opholdslandet og er op-vokset og har modtaget sin uddannelse der, jf. præmis 74. Af dommens præmis 75 fremgår, at der skal foreligge meget tungtvejende grunde for at retfærdiggøre en udvisning, når der er tale om fastboende udlændinge, der er født i landet eller indrejst som børn og har tilbragt det meste af deres barndom og ungdom i landet.

Tiltalte2, der i dag er 24 år, er født og opvokset i Danmark, hvor han har boet hele sit liv. Han taler og skriver dansk. Hans forældre og tre søskende bor i Danmark, og han har gået i skole her, men han har ikke taget afgangseksamen eller uddannelse ud over skolegangen. Han har kun kortvarigt haft forbindelse til det danske arbejdsmarked. Han er ikke gift eller samlevende, men har oplyst at have to børn med to forskellige kvinder. Af CPR fremgår dog alene, at han har et enkelt barn født i ... 2019. Barnet, der er 2 år, og dets mor er begge danske statsborgere. **Tiltalte2** har alene sporadisk samvær med barnet, som moren har den fulde forældremyndighed over. **Tiltalte2** har aldrig været i Palæstina, eller Polen og taler hverken arabisk eller polsk. Han har ingen kontakt med sin far, der også er statsløs palæstinenser og bor i Aabenraa. **Tiltalte** har kontakt til moren, der er fra Polen, men har boet i Danmark siden 1993, er dansk statsborger og bor i Vejle. Der er ikke oplysninger om, at **Tiltalte2** har slægtninge i Polen eller lande med tilknytning til Palæstina. På denne baggrund lægges det til grund, at **Tiltalte2** ikke nogen tilknytning til noget andet land end Danmark, og at han er uden forudsætninger for at etablere en tilværelse i et andet land.

Tiltalte2 er forud for den aktuelle sag straffet ved i alt 8 domme for kriminalitet, hvoraf de seneste 3 vedrører kriminalitet, hovedsagelig personfarlig, som er begået, efter han fyldte 18 år. Ved Retten i Horsens dom af 9. september 2016 blev **Tiltalte2** således idømt fængsel i 1 år og 3 måneder for bl.a. røveri. **Tiltalte** blev for bl.a. røveri ved Retten i Odenses dom af 22. december 2017 idømt fængsel i 1 år og 9 måneder ved en fællesstraf, der omfattede en reststraf på 152 dage ved prøveløsladelse af 24. februar 2017.

Dommen blev ved Østre Landsrets dom af 5. december 2018 ændret til dom til behandling på psykiatrisk afdeling. Østre Landsrets foranstaltnings-dom blev ophævet ved Retten i Odenses dom af 19. juni 2019, hvorved tiltalte blev idømt ny dom til behandling på psykiatrisk afdeling for røveri. Ved denne dom blev anklagemyndigheden påstand om udvisning ikke taget til følge, men tiltalte blev tildelt advarsel om udvisning.

Tiltalte er således dømt flere gange for alvorlig personfarlig kriminalitet. Det aktuelle forhold af manddrab er begået kun godt et år efter seneste dom, hvor tiltalte blev tildelt advarsel om udvisning og således advaret om, at der ved en senere afgørelse om udvisning som følge af et nyt strafbart forhold skal lægges vægt på, om udvisning må anses for særlig påkrævet, fordi tiltalte ikke tidligere er udvist af den grund, at dette med sikkerhed ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. § 26, stk. 2.

De juridiske dommere og fem nævninger udtaler:

Vi lægger ved proportionalitetsvurderingen vægt på, at *Tiltalte2* er født og opvokset i Danmark, hvor han har haft hele sin opvækst, og at han ikke har nogen form for tilknytning til noget andet land end Danmark. Vi lægger endvidere vægt på, at han har hele sin familie i Danmark, ligesom hans barn og dennes mor er danske statsborgere. På denne baggrund finder vi, at der – uanset at *Tiltalte2* har begået en meget alvorlig forbrydelse – foreligger forhold, som afgørende taler imod udvisning, og at udvisning af *Tiltalte2* med sikkerhed vil være i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Vi stemmer herefter for at frifinde *Tiltalte2* for påstanden om udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2, således at han i stedet tildeles en advarsel om udvisning, jf. udlændingelovens § 24 b, stk. 1.

En nævning udtaler:

Efter omfanget og grovheden af såvel *Tiltalte2*'s nuværende som tidligere kriminalitet sammenholdt med, at han tidligere er tildelt advarsel om udvisning, finder jeg efter en samlet vurdering, at de meget tungtvejende samfundsmæssige hensyn (forebyggelse af uro eller forbrydelse), som taler for udvisning af tiltalte med indrejseforbud for bestandig, er så væsentlige, at de – uanset at tiltalte er født og opvokset i Danmark, hvor han har sin eneste familie har større vægt end de hensyn til hans privatliv og familieliv, der taler imod udvisning.

Jeg stemmer derfor for at tage anklagemyndighedens påstand om udvisning til følge, således at *Tiltalte2* udvises af Danmark med indrejseforbud for bestandig.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet, således at *Tiltalte2* frifindes for påstanden om udvisning og i stedet tildeles en advarsel om udvisning, jf. udlændingelovens § 24 b, stk. 1.

Erstatningskravene

Begge de tiltalte er fundet skyldige i den rejste tiltale. De juridiske dommere afgør uden nævningerne erstatningskravene.

Begravelsesudgifter

Efter erstatningsansvarslovens § 12, skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter

Tiltalte1 og *Tiltalte2* har bestridt, at de beløb, *Vidne2* og *Erstatningsøgende* har påstået, kan anses for rimelige begravelsesudgifter.

Efter offererstatsnævnets praksis og retspraksis er det maksimale beløb, der tilkendes i begravelsesudgifter, 45.000,00 kr. Beløbet kan overskrides, hvis der foreligger særlige forhold, som f.eks. dødsfald i udlandet. Da der ikke er oplyst sådanne særlige omstændigheder, dømmes *Tiltalte1* og *Tiltalte2* til i forening at betale 45.000,00 kr. til *Vidne2* til dækning af begravelsesudgifter, således at der sker delvis erstatning af udgifterne til bisættelse, gravning og urnenedsættelse samt etablering af gravsted.

Vidne2 og *Erstatningssøgende* har begge fremsat krav om betaling af identiske beløb for bespisning af følge. Begge har som dokumentation for kravet fremlagt kopi af den samme faktura fra Event Eksperten ApS og den samme kvittering fra Super Brugsen. Disse krav, og *Erstatningssøgendes* krav på betaling af blomster, da der ikke er redegjort nærmere for dette, henskydes derfor til Erstatningsnævnet eller eventuelt civilt søgsmål.

Udgifter til psykologbehandling

Tiltalte2 har anført, at beløbet skal reguleres, idet staten kan yde tilskud med op til 60% for psykologudgifter til de første 12 konsultationer til pårørende ved dødsfald.

Tiltalte2 har således alene bestridt kravets størrelse og ikke dets eksistens.

I det krav, *Vidne2* har fremsat, er der allerede fratrukket det offentliges dækningsbidrag på 60%.

Derfor dømmes *Tiltalte2* til at betale *Vidne2* 3.915,01 kr. til dækning af psykologudgifter.

Tiltalte1 har anført, at der ikke er hjemmel til at kræve psykologudgifter erstattet.

Krav om erstatning for udgifter til psykologbehandling skal afgøres efter erstatningsansvarslovens § 1. Efter denne bestemmelse tilkendes erstatning for psykologudgifter, hvis det godtgøres, at psykologbehandling har været nødvendig til at sikre eller forbedre den skadelidtes funktionsevne. Udgifter til psykologbehandling kan således kræves erstattet, såfremt et dødsfald medfører en egentlig psykisk lidelse hos en efterladt, der rækker ud over sorg og afsavn.

Retten har ikke tilstrækkeligt grundlag til at vurdere, om *Vidne2* som følge af dødsfaldet er blevet påført en egentlig lidelse, der kan behandles med psykologbehandling, og dermed begrunde et krav på dækning af udgifter til dette.

Denne del af kravet henskydes derfor for *Tiltalte1's* vedkommende til afgørelse i Erstatningsnævnet eller eventuelt civilt søgsmål.

Godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a

Tiltalte2 har overfor *Vidne2* påstået frifindelse mod betaling af 100.000,00 kr. og overfor *Erstatningssøgende* og *Person1* frifindelse, da de ikke var samboende med afdøde.

Tiltalte1 har påstået frifindelse over for alle tre og har anført, at der ikke er grundlag for at tilkende godtgørelse hverken til *Vidne2*, *Erstatningssøgende* eller *Person1*, da afdøde hverken var mindreårig eller samboende.

Drabet på *Forurettede* blev begået før ikrafttrædelsen af lov nr. 290 af 27. februar 2021. Kravet om godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a skal derfor afgøres efter den tidligere praksis, hvorefter der som udgangspunkt ikke blev tilkendt godtgørelse til afdødes forældre, når afdøde var voksen og flyttet hjemmefra, ligesom der som udgangspunkt ikke blev tilkendt godtgørelse til

søskende, medmindre der var tale om søskende, der som voksne havde fået en helt særlig tilknytning eller afhængighed af hinanden, f.eks. søskende, der som voksne havde boet sammen og haft fælles husholdning.

Forurettede var 20 år gammel på drabstidspunktet. Hun var dermed ikke et mindreårigt barn. *Forurettede* var flyttet hjemmefra.

Forurettede var ikke samboende med sin søster. Det er herefter ikke godtgjort, at der har været en sådan helt særlig tilknytning mellem *Person1* og *Forurettede*, at det giver grundlag for at tilkende godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a.

Derfor frifindes *Tiltalte1* og *Tiltalte2* for at betale godtgørelse til *Person1*.

Forurettede havde ikke boet sammen med sin far siden november 2015. Herefter, og da det ikke i øvrigt er godtgjort, at der har været en sådan helt særlig tilknytning mellem *Erstatningssøgende* og *Forurettede*, at der er grundlag for at tilkende godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a, frifindes *Tiltalte1* og *Tiltalte2* for at betale godtgørelse til *Erstatningssøgende*.

Forurettede havde boet sammen med *Vidne2* indtil 4½ måned før, hun blev dræbt. Hun havde ikke klaret flytningen hjemmefra særlig godt.

To voterende lægger efter *Vidne2*'s forklaring til grund, at *Forurettede* på næsten alle områder stadig var afhængig af *Vidne2*'s omsorg både praktisk og mentalt, og at det var aftalt, at *Forurettede* skulle flytte hjem igen. Under disse omstændigheder anser disse voterende *Vidne2* og *Forurettede* for at have bevaret en sådan helt særlig tilknytning, at *Vidne2*'s krav på godtgørelse skal tages til følge, og voterer for at fastsætte godtgørelsen til 120.000,00 kr., der skal betales af *Tiltalte1* og *Tiltalte2* i forening.

En voterende finder, at det ikke ved *Vidne2*'s forklaring er godtgjort, at der har været en sådan helt særlig tilknytning mellem *Vidne2* og *Forurettede*, at der er grundlag for at tilkende godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a.

Denne voterende stemmer derfor for at frifinde *Tiltalte1* og *Tiltalte2*. Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Thi kendes for ret:

Tiltalte1 skal straffes med fængsel i 12 år.

Tiltalte2 skal anbringes på psykiatrisk afdeling.

Der fastsættes ingen længstetid for anbringelsen af *Tiltalte2*.

Den foranstaltning, som *Tiltalte2* blev idømt ved Retten i Odenses dom af 19. juni 2019, ophæves.

Tiltalte2 tildeles en advarsel om udvisning.

De tiltalte skal betale sagens omkostninger, der angår dem.

Tiltalte1 og *Tiltalte2* skal i forening inden 14 dage betale 165.000 kr. til *Vidne2*.

Tiltalte2 skal herudover betale *Vidne2* 3.915,01 kr. Beløbene forrentes efter erstatningsansvarslovens § 16.

*) Berigtiget i medfør af retsplejelovens § 221, stk. 1, side 138, 8. afsnit, således, at *Tiltalte1* har været frihedsberøvet fra den 14. juli 2020.

**) Berigtiget i medfør af retsplejelovens § 221, stk. 1, side 139, 2. afsnit, således, at *Tiltalte2* har været frihedsberøvet fra den 14. juli 2020.

.....

Østre Landsrets 4. afdelings DOM

(landsdommerne Olaf Tingleff, Sanne Kolmos og Beth von Tabouillot med domsmænd).

Dato: 24. august 2022

Retten sagsnr.: S-48-22

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte2*, født 1997, (advokat Erbil Gökhan Edge Kaya, beskikket)

Retten i Roskildes dom af 21. december 2021 (9-4172/2021) er anket af anklagemyndigheden med endelig påstand om skærkelse, således at tiltalte udvises af Danmark med indrejseforbud for bestandig, subsidiært med indrejseforbud af kortere varighed fastsat af landsretten.

Tiltalte har endeligt påstået stadfæstelse.

Personlige forhold

Tiltalte har i landsretten afgivet forklaring om sine personlige forhold.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han er 24 år gammel. Hans far er palæstinenser og har ham bekendt ikke dansk statsborgerskab. Hans mor er fra Polen og har vist noget familie dér. Så vidt han ved, har moderen dansk statsborgerskab. Forældrene gik fra hinanden i 2003, da han var 5 år gammel. Han ved ikke, hvilket sprog forældrene talte med hinanden. De har måske talt polsk. Inden faderen kom til Danmark, var han i Polen, hvor han gik på sprogskole. Han har ikke kontakt med sin far. Han har tre helsøskende på henholdsvis 31, 27 og 26 år. En af disse, en søster, blev født, før hun kom til Danmark. Han er i kontakt med alle sine søskende. Han ved ikke, hvad hans søskende laver, for han taler ikke så meget med dem for tiden på grund af varetægtsfængslingen, men han var i kontakt med moderen og sine søskende frem til varetægtsfængslingen. Hans mor har besøgt ham under varetægtsfængslingen. Han holdt op med at se sin far, fordi faderen udsatte ham for vold. I en alder af 5-6 år blev han anbragt i plejefamilie. Han fik siden en bistandsværge med dansk baggrund, og han har i en kortere periode arbejdet på sin bistandsværges opholdssted som tømrer med at lægge gulv mv. Han kan ikke tale og skrive andre sprog end dansk. Han kan således heller ikke tale engelsk. Han har en niece her i Danmark, og hun taler også dansk.

Han er statsløs – han ved ikke hvorfor. Han har et fremmedpas. Da han boede på opholdssted, rejste han en del til udlandet. Der har aldrig været tale om, at han skulle registreres et eller andet sted. Hvis han udvises, er der ikke et nærliggende land for ham at tage til. Han ved ikke, om han har familie i Polen. Hans mor har i givet fald ikke kontakt med dem. Faderen er gift igen. Parret har ikke børn sammen. Han får depotmedicin og skal starte med ny depotmedicin pr. 1. januar 2023, hvorefter medicinen vil have virkning i 3 måneder i stedet for nu 14. dage. Han får hver dag mange piller fordelt over morgen, middag, aften og nat, nok omkring 20 piller i døgnet. Hvis han ikke tog medicinen

frivilligt, ville han blive tvangsmedicineret. Han har en søn på 3 år med sin ekskæreste, som han boede sammen med, inden han blev varetægtsfængslet forud for dommen i 2019. Ekskæresten har eneforældremyndigheden over sønnen. Han har også et ældre barn, som han er DNA-testet som værende far til, men han er ikke registreret som far til dette barn.

Det er korrekt, at han og hans søster *Vidne5* ikke er vokset op sammen, og at han var meget fremmed for hende, da han ringede til hende og flyttede ind hos hende i foråret 2020. I realiteten sov han kun hos hende. Han boede ikke hos sin mor. Hans søskende er også vokset op på opholdssteder. Det er først som voksne, at de har fået kontakt til hinanden. Det var før dommen af 19. juni 2019, at han boede med ekskæresten. Han har ikke set sønnen siden før varetægtsfængslingen forud for dommen i 2019, men han havde et foto af sønnen hos sig i fængslet. Han så ikke sin søn på det tidspunkt og har heller ikke set ham siden. Fra og med sit fyldte 18. år har han levet af kontanthjælp. Han kan bekræfte, at det var dyrt at købe 5 til 10 g kokain om dagen, og at han ikke kunne finansiere sit forbrug via sin kontanthjælp. Han vil helst ikke tale om, hvordan han fik pengene til at købe kokainen. Som barn havde han faderens religion. Han er ikke længere muslim og har ingen trosretning. Han har ingen tilknytning til Palæstina.

Tiltalte har været fortsat frihedsberøvet under anken.

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen vedrører for landsretten spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske udvisning af tiltalte.

Tiltalte, der er statsløs palæstinenser, er født og opvokset i Danmark og havde haft lovligt ophold her i landet i godt 18 år, da han den 14. juli 2020 blev frihedsberøvet i anledning af denne sag. Tiltalte er nu dømt til anbringelse på psykiatrisk afdeling for manddrab efter straffelovens § 237. Landsretten tiltræder på denne baggrund, at betingelserne for udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 1, er opfyldt, og finder, at betingelserne for udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 3 og nr. 6, tillige er opfyldt.

Tiltalte skal derfor udvises, medmindre udvisning med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2. Efter udlændingelovens § 32, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 4, nr. 7, skal indrejseforbuddet som udgangspunkt fastsættes for bestandig.

Dette rejser spørgsmål om, hvorvidt en udvisning af tiltalte vil være i strid med artikel 20 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om respekt for privatliv og familieliv.

For så vidt angår Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 20 lægges det til grund, at tiltalte ikke er unionsborger. Tiltalte har imidlertid en søn, som er dansk statsborger og derved unionsborger, og som ikke har udnyttet sin ret til fri bevægelighed. TEUF artikel 20 og EU-Domstolens praksis herom i relation til afledet opholdsret kan derfor have betydning i en sag som den foreliggende, hvor der er spørgsmål om udvisning af en tredjelandstatsborger, der er forælder til et mindreårigt barn, som er statsborger i et EU-medlemsland, og som ikke har udnyttet sin ret til fri bevægelighed. Som anført i Østre Landsrets dom af 22. april 2021 (gengivet i U2021.3166) kan TEUF artikel 20 og EU-Domstolens praksis herom i relation til afledt opholdsret derfor have betydning i en sag som den foreliggende, hvor der er spørgsmål om udvisning af en tredjelandstatsborger, der er forælder til et mindreårigt barn, som er statsborger i et EU-medlemsland, og som ikke har udnyttet sin ret til fri bevægelighed. Det følger således af EU-Domstolens praksis, at TEUF artikel 20 er til hinder for en lovgivning i et medlemsland, hvorefter en tredjelandstatsborger, som er blevet dømt for et strafbart forhold, skal udvises fra denne medlemsstats område til et tredjeland i tilfælde, hvor der består et kvalificeret afhængighedsforhold mellem tredjelandstatsborgeren og dennes mindreårige barn, og hvor afhængighedsforholdet mellem barnet og forælderen er af en sådan karakter, at barnet

reelt vil være nødsaget til at forlade unionens område, såfremt tredjelandsstatsborgeren udvises. En sådan bedømmelse skal baseres på en hensyntagen til barnets tarv og samtlige sagens omstændigheder, herunder barnets alder, fysiske og følelsesmæssige udvikling, graden af den følelsesmæssige tilknytning til såvel den forælder, der er unionsborger, som den forælder, der er tredjelandsstatsborger, og den risiko, som adskillelsen fra sidstnævnte indebærer for barnets ligevægt. En medlemsstat kan dog i ekstraordinære tilfælde vedtage en udvisningsforanstaltning, forudsat at den er begrundet i denne tredjelandsstatsborgers personlige adfærd, som skal udgøre en reel, umiddelbar og tilstrækkelig alvorlig trussel, der er til skade for en grundlæggende samfundsinteresse i denne medlemsstat, og at den er grundet på en hensyntagen til de forskellige involverede interesser.

Såvel tiltalte søn som dennes mor er danske statsborgere, og de vil således kunne blive boende i Danmark, uanset om tiltalte udvises. Sønnen er 3 år, og tiltalte har reelt kun boet sammen med sønnen og dennes mor, da sønnen var spæd. Sønnens mor, som har eneforældremyndighed over sønnen, er ubestridt den primære omsorgsperson for sønnen, og tiltalte har været frihedsberøvet på grund af kriminalitet størstedelen af sønnens liv. Der er ikke grundlag for at antage, at det vil påvirke sønnens forsørgelsesgrundlag nævneværdigt, hvis tiltalte udvises. Hertil kommer, at den pådømte kriminalitet er af en sådan art, at den udgør en reel, umiddelbar og tilstrækkelig alvorlig trussel, der berører en grundlæggende samfundsinteresse.

Efter en samlet vurdering tiltrædes det derfor, at en udvisning af tiltalte ikke vil være i strid med Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Tiltalte, der er født og opvokset i Danmark, er ikke gift eller samlevende, men har en søn, der som sønnens mor er dansk statsborger. Udvisning vil derfor indebære et indgreb i tiltaltes privatliv og familieliv, jf. konventionens artikel 8, stk. 1. Et sådant indgreb er kun berettiget, hvis betingelserne i artikel 8, stk. 2, er opfyldt.

Efter artikel 8, stk. 2, er det afgørende, om udvisning må anses for nødvendig for at forebygge forbrydelse. Dette beror på en proportionalitetsvurdering, og der foreligger en omfattende praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol herom. De kriterier, der indgår i vurderingen, fremgår som anført i byrettens dom bl.a. af Domstolens dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig).

I vurderingen indgår det samfundsmæssige behov for udvisning, særligt under hensyn til karakteren af den kriminalitet, som tiltalte nu og tidligere har begået, samt varigheden af hans ophold her i landet og styrken af de familiemæssige, sociale og kulturelle bånd til Danmark. Der skal foreligge meget tungtvejende grunde for at retfærdiggøre en udvisning, når der er tale om en fastboende udlænding, der er født her i landet, og som har tilbragt sin barndom og ungdom her.

Tiltalte er som nævnt født og opvokset her i landet, hvor han har gået i skole. Han er gået ud af 9. klasse uden afgangseksamen, har ingen uddannelse herudover, har kun i meget ringe omfang været i beskæftigelse og har siden sit 18. år levet af kontanthjælp. Hans søn på 3 år bor i Danmark hos sin mor, og såvel sønnen som dennes mor er danske statsborgere.

Landsretten lægger til grund, at tiltaltes kontakt til barnet har været meget begrænset. Tiltalte har tillige her i landet sin mor, som han har kontakt til, og sine søskende, som han i mindre omfang også har kontakt til, samt sin far, som han længe ikke har kontakt til. Tiltalte er statsløs og er uden reel tilknytning til de områder, hvor hans far og faderens familie stammer fra. Tiltalte taler og forstår ikke arabisk.

Landsretten lægger således til grund, at tiltalte udelukkende har personlige og kulturelle bånd til Danmark, og at han dermed reelt ikke har nogen tilknytning til andre lande end Danmark.

Det tiltrædes, at tiltaltes kriminalitet indtil denne sag er som anført i byrettens dom, herunder at de seneste tre domme – der alle blandt andet angår røverier, der er begået efter tiltaltes fyldte 18. år – og at det aktuelle forhold om manddrab er begået efter, at tiltalte ved dommen af 19. juni 2019 var tildelt en advarsel om udvisning.

Landsretten lægger de lægelige oplysninger, herunder Retslægerådets udtalelse af 2. september 2021, til grund, hvorefter det findes mest sandsynligt, at tiltalte lider af skizofreni, og at der findes at være stor risiko for recidiv af både misbrug og kriminalitet, såfremt han ikke behandles intensivt psykiatrisk.

5 voterende udtaler herefter:

Vi lægger afgørende vægt på, at tiltalte under denne sag er fundet skyldig i personfarlig kriminalitet af særdeles alvorlig karakter. Tiltalte er også tidligere dømt adskillige gange for forbrydelser af personfarlig karakter. Den nu foreliggende dom for manddrab er den fjerde dom for personfarlig kriminalitet efter tiltaltes fyldte 18. år til trods for, at han kun et år inden han begik drabet ved dom var blevet tildelt en advarsel om udvisning. Vi finder på denne baggrund, at der i denne sag er særdeles tungtvejende grunde til at udvise tiltalte med indrejseforbud for bestandig, navnlig for at forebygge, at tiltalte i Danmark begår yderligere alvorlig personfarlig kriminalitet.

Tiltaltes nævnte stærke tilknytning til Danmark – hvor han er født og opvokset, og hvor hans familie opholder sig, men hvor han dog ikke er blevet særlig integreret i forhold til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet – samt at han ingen reel tilknytning har til de palæstinensiske områder, og at han på gerningstidspunktet var og stadig er sindssyg og har behov for behandling, kan efter en samlet konkret proportionalitetsvurdering, henset til ovennævnte særdeles tungtvejende grunde, ikke føre til, at tiltalte alligevel ikke udvises eller alene udvises med et tidsbegrænset indrejseforbud.

Hensynet til respekt for tiltaltes ret til privatliv og familieliv må dermed på denne baggrund efter vores opfattelse i denne sag vige for det væsentlige samfundsmæssige hensyn at forebygge forbrydelser. Det bemærkes herved, at tiltaltes barn formentlig vil have mulighed for at besøge tiltalte sidenhen, og at sønnen endvidere vil kunne kommunikere med tiltalte via telefon og internet.

Vi finder således, at udvisning af tiltalte med indrejseforbud for bestandig ikke med sikkerhed er i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og stemmer derfor for at tage anklagemyndighedens påstand herom til følge.

1 voterende udtaler:

Af de i den indankede dom anførte grunde stemmer jeg for at stadfæste afgørelsen om, at tiltalte tildeles en advarsel om udvisning.

Der afsiges dom i overensstemmelse med stemmeflertallet, således at landsretten tager anklagemyndighedens påstand om udvisning med indrejseforbud for bestandig til følge, jf. udlændingelovens § 49, stk. 1, jf. § 22, nr. 1, nr. 3 og nr. 6, jf. § 32, stk. 4, nr. 7.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom i sagen mod *Tiltalte2* ændres, således at *Tiltalte2* udvises af Danmark med indrejseforbud for bestandig.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

.....

Højesterets 1. afdelings DOM

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs, Kristian Korfits Nielsen, Jørgen Steen Sørensen og Mohammad Ahsan.

Dato: 25. august 2023

Retten sagsnr.: 28/2023

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte2*, (advokat Klaus Ewald, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Roskilde den 21. december 2021 (9-4172/2021) og af Østre Landsrets 4. afdeling den 24. august 2022 (S-48-22).

Påstande

Dommen er anket af *Tiltalte2* med påstand om stadfæstelse af byrettens dom. Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Retsgrundlag

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde artikel 20

Det følger af artikel 20 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, at statsborgere i EU-landene som supplement til det nationale statsborgerskab har et unionsborgerskab med de rettigheder og forpligtelser, som er indeholdt i EU's traktater, herunder bl.a. ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.

Det følger af EU-Domstolens praksis vedrørende artikel 20, at direktiv 2004/38 (opholdsdirektivet) ikke finder anvendelse i en situation, hvor en unionsborger aldrig har udnyttet retten til fri bevægelighed. Endvidere følger det af EU-Domstolens praksis, at en unionsborger uanset dette efter artikel 20 har en grundlæggende og individuel ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, og at artikel 20 er til hinder for nationale foranstaltninger, der har den virkning, at unionsborgere reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, der følger af unionsborgerskabet.

EU-Domstolen har i en dom af 13. september 2016 i sag C-304/14 (CS), som handlede om udvisning efter en straffedom af en forælder til et barn med unionsborgerskab, udtalt bl.a. følgende om artikel 20:

”Om de præjudicielle spørgsmål

20 Med spørgsmålene, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 20 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for lovgivning i en medlemsstat, hvorefter en tredjelandstatsborger, som er blevet dømt for et strafbart forhold af en vis grovhed, skal udvises fra denne medlemsstats område til et tredjeland, selv om den pågældende faktisk tager sig af et mindreårigt barn, som er statsborger i denne medlemsstat, hvor det har opholdt sig, siden det blev

født, uden at have udøvet sin ret til fri bevægelighed, såfremt udvisningen indebærer, at barnet bliver nødsaget til at forlade Unionens område og dermed fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i sine rettigheder som unionsborger.

...

24 Som statsborger i en medlemsstat har CS' barn således i medfør af artikel 20, stk. 1, TEUF unionsborgerskab, hvis formål er skabe den grundlæggende status for medlemsstaternes statsborgere, og kan derfor også påberåbe sig de rettigheder, der er knyttet til denne status, over for den medlemsstat, hvor det er statsborger (...).

25 Unionsborgerskabet giver enhver unionsborger en grundlæggende og individuel ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i traktaterne og i gennemførelsesbestemmelserne hertil (...).

26 Som Domstolen fastslog i præmis 42 i dom af 8.3.2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), er artikel 20 TEUF til hinder for nationale foranstaltninger, der har den virkning, at unionsborgere reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status som unionsborgere.

...

31 I det foreliggende tilfælde har CS' barn som unionsborger ret til at færdes og opholde sig frit på Unionens område, og enhver begrænsning af denne ret er omfattet af EU-rettens anvendelsesområde.

32 Udvisning af dette barns mor, som faktisk tager sig af barnet, vil imidlertid kunne medføre en begrænsning af de rettigheder, som barnet er tildelt ved sin status som unionsborger, idet det de facto kan blive nødsaget til at ledsage hende og dermed forlade Unionens område som helhed. Ud fra denne synsvinkel vil udvisning af dets mor fratage

ge barnet den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som det ikke desto mindre er tildelt ved sin status som unionsborger.

33 Den i hovedsagen omhandlede situation skal derfor anses for at kunne medføre, at CS' barn fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som det er tildelt ved sin status som unionsborger, og dermed for at være omfattet af EU-rettens anvendelsesområde.

...

48 I forbindelse med den afvejning, som det påhviler den forelæggende ret at foretage, skal den endvidere tage hensyn til de grundlæggende rettigheder, som Domstolen skal beskytte, navnlig retten til respekt for privatliv og familieliv, som er fastslået i chartrets artikel 7 (jf. i denne retning dom af 23.11.2010, Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, præmis 52), og sikre, at proportionalitetsprincippet iagttages.

49 I det foreliggende tilfælde skal der ved interesseafvejningen tages hensyn til barnets tarv. Der bør særlig lægges vægt på dets alder, dets situation i den pågældende medlemsstat, og i hvor høj grad det er afhængigt af forælderen (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolens dom af 3.10.2014, Jeunesse mod Nederlandene, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, § 118).

50 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal de præjudicielle spørgsmål besvares med, at artikel 20 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for lovgivning i en medlemsstat, hvorefter en tredjelandstatsborger, som er blevet dømt for et strafbart forhold, skal udvises fra denne medlemsstats område til et tredjeland, selv om den pågældende faktisk tager sig af et mindreårigt barn, som er statsborger i denne medlemsstat, hvor det har opholdt sig, siden det blev født, uden at

have udøvet sin ret til fri bevægelighed, såfremt udvisningen af den pågældende indebærer, at barnet bliver nødsaget til at forlade Unionens område og dermed fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i sine rettigheder som unionsborger. En medlemsstat kan dog i ekstraordinære tilfælde vedtage en udvisningsforanstaltning, forudsat at den er begrundet i denne tredjelandstatsborgers personlige adfærd, som skal udgøre en reel, umiddelbar og tilstrækkeligt alvorlig trussel, der er til skade for en grundlæggende samfundsinteresse i denne medlemsstat, og at den er grundet på en hensyntagen til de forskellige involverede interesser, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.”

EU-Domstolen har i en dom af 10. maj 2017 i sag C-133/15 (Chavez-Vilchez m.fl.), som handlede om retten til ophold i en medlemsstat for en forælder til et barn med unionsborgerskab, udtalt bl.a. følgende om artikel 20:

”Det første og det andet præjudicielle spørgsmål

59 Med det første og det andet præjudicielle spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 20 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en medlemsstat nægter en ret til ophold på dens område for en forælder, der er tredjelandstatsborger, som i det daglige faktisk drager omsorg for et mindreårigt barn, der er statsborger i denne medlemsstat, når det ikke er udelukket, at den anden forælder, som er statsborger i samme medlemsstat, faktisk ville kunne drage omsorg for barnet i det daglige. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om den omstændighed, at den retlige, økonomiske eller følelsesmæssige forsørgelse ikke i det hele påhviler tredjelandstatsborgeren, er relevant i denne henseende.

60 Ifølge Domstolens faste praksis kan de børn, der er omhandlet i tvisterne i hovedsagen, som statsborgere i en medlemsstat påberåbe sig de rettigheder, der er knyttet til deres status som unionsborgere, som de er tildelt ved artikel 20 TEUF, herunder over for den medlemsstat, hvor de er statsborgere (...).

61 Domstolen har fastslået, at artikel 20 TEUF er til hinder for nationale foranstaltninger, herunder afslag på ophold til en unionsborgers familiemedlemmer, der har den virkning, at unionsborgere reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status (...).

62 Traktatens bestemmelser om unionsborgerskab giver derimod ikke tredjelandstatsborgere nogen selvstændig ret. De eventuelle rettigheder, der tildeles tredjelandstatsborgere, er således ikkeselvstændige rettigheder for disse statsborgere, men rettigheder, der er afledt af unionsborgerens rettigheder. Disse afledte rettigheders formål og begrundelse beror på den omstændighed, at en nægtelse af at anerkende dem kan gribe ind i navnlig unionsborgerens frie bevægelighed (...).

63 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at der findes ganske særlige situationer, hvor en tredjelandstatsborger, som er familiemedlem til en unionsborger, uanset den omstændighed, at den sekundære ret vedrørende tredjelandstatsborgeres opholdsret ikke finder anvendelse, og at unionsborgeren ikke har udøvet sin ret til fri bevægelighed, ikke desto mindre skal tildeles en opholdsret, idet den effektive virkning af unionsborgerskabet ellers ville blive bragt i fare, såfremt unionsborgeren som følge af, at tredjelandstatsborgeren nægtes opholdsret, reelt bliver nødsaget til at forlade Unionens område som helhed og dermed fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved denne status (...).

...

65 Såfremt afslaget på opholdstilladelse til de i hovedsagen omhandlede tredjelandstatsborgere i det foreliggende tilfælde fører til, at disse skal forlade Unionens område, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, vil dette således kunne medføre en begrænsning af de rettigheder, som disse tredjelandstatsborgeres børn er tildelt ved deres status som unionsborgere, navnlig retten til

ophold, idet børnene vil kunne være nødsaget til at ledsage deres mødre og dermed til at forlade Unionens område som helhed. En eventuel forpligtelse for deres mødre til at forlade Unionens område vil således fratage børnene den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status som unionsborgere (...).

...

68 Det bemærkes i denne forbindelse, at Domstolen i dom af 6. december 2012, O m.fl. (C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 51 og 56), fastslog, at spørgsmålet om forældremyndigheden over barnet samt spørgsmålet om, hvorvidt barnets retlige, økonomiske eller følelsesmæssige forsørgelse påhviler den forælder, der er tredjelandstatsborger, er relevante forhold med henblik på at afgøre, om et afslag på at tildele opholdsret til en forælder, der er tredjelandstatsborger, til et barn, der er unionsborger, fører til, at barnet fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som barnet er tildelt ved sin status.

69 Hvad angår sidstnævnte omstændighed har Domstolen anført, at det er afhængighedsforholdet mellem den mindreårige unionsborger og tredjelandstatsborgeren, som er blevet nægtet ret til ophold, der kan tænkes at bringe den effektive virkning af unionsborgerskabet i fare, når det er denne afhængighed, som resulterer i, at unionsborgeren reelt nødsages til at forlade ikke blot den medlemsstats område, hvor vedkommende er statsborger, men også Unionens område som helhed som følge af et sådant afslag (...).

70 Med henblik på i det foreliggende tilfælde at bedømme risikoen for, at det omhandlede barn, der er unionsborger, nødsages til at forlade Unionens område og således fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som barnet er tildelt ved artikel 20 TEUF, såfremt barnets forælder, der er tredjelandstatsborger, nægtes ret til ophold i den omhandlede medlemsstat, skal det i hver af de i hovedsagen omhandlede sager afgøres, hvilken forælder der faktisk tager sig af barnet, og om der består et faktisk afhængighedsforhold mellem barnet og den forælder, der er tredjelandstatsborger. Inden for rammerne af denne bedømmelse skal de kompetente myndigheder tage hensyn til retten til respekt for privatliv og familieliv, som er fastslået i artikel 7 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, idet denne artikel skal sammenholdes med forpligtelsen til at tage hensyn til barnets tarv, som anerkendes i nævnte charters artikel 24, stk. 2.

...

72 Henset til ovenstående betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at artikel 20 TEUF skal fortolkes således, at med henblik på at bedømme, om et barn, der er unionsborger, vil være nødsaget til at forlade Unionens område som helhed og dermed vil blive frataget den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som det er tildelt ved nævnte artikel, såfremt barnets forælder, der er tredjelandstatsborger, nægtes ret til ophold i den omhandlede medlemsstat, er den omstændighed, at den anden forælder, der er unionsborger, reelt er i stand til og ønsker at påtage sig det daglige og faktiske ansvar for barnet alene, et relevant, men ikke tilstrækkeligt, forhold med hensyn til at kunne konstatere, at der ikke består et sådant afhængighedsforhold mellem den forælder, der er tredjelandstatsborger, og barnet, at barnet nødsages til at forlade Unionens område som helhed i tilfælde af en sådan nægtelse. En sådan bedømmelse skal baseres på en hensyntagen til barnets tarv og samtlige sagens omstændigheder, herunder barnets alder, fysiske og følelsesmæssige udvikling, graden af den følelsesmæssige tilknytning til såvel den forælder, der er unionsborger, som den forælder, der er tredjelandstatsborger, og den risiko, som adskillelsen fra sidstnævnte indebærer for barnets ligevægt."

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8

Ved lov nr. 469 af 16. maj 2018 om ændring af udlændingeloven blev der bl.a. indført hjemmel til at meddele et indrejseforbud for en kortere varighed end den, der fulgte af de før lovændringen gældende regler. Det lovforslag, der lå til grund for lovændringen, indeholdt en nærmere omtale af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis om artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv, jf. lovforslag nr. L 156 af 28. februar 2018 (Skærpede regler om udvisning af kriminelle udlændinge). Af lovforslaget fremgår bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, s. 3 ff.):

”Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Regeringen vil ikke acceptere, at udlændinge misbruger deres ophold i Danmark til at begå kriminalitet. Udlændinge, der begår kriminalitet, er ikke velkomne i Danmark. Kriminelle udlændinge skal derfor udvises i videst muligt omfang. Regeringen ønsker i den forbindelse at sende et klart signal om, at det er helt uacceptabelt, at nogle udlændinge fortsætter deres kriminelle løbebane, uanset at de i forhold til udvisning er blevet advaret om konsekvenserne herved.

...

Den 12. oktober 2017 afgav Udvisningsarbejdsgruppen et notat, som indeholdt fem anbefalinger. Det er Udlændingeog Integrationsministeriets vurdering, at anbefalingerne afdækker et yderligere rum for udvisning, og at det kan anvendes generelt over for kriminelle udlændinge og ikke kun de udlændinge, som deltager i rockerog banderelaterede aktiviteter og kriminalitet.

Formålet med lovforslaget er at gennemføre de anbefalinger, som kræver lovændringer (anbefaling nr. 2-4).

Lovforslaget indebærer på den baggrund for det første, at der fastlægges retningslinjer for, under hvilke omstændigheder kriminelle udlændinge i almindelighed kan udvises, uden at det med sikkerhed er i strid med artikel 8 om ret til respekt for privatog familielivet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

...

2. Retningslinjer for EMRK artikel 8-vurderingen i sager om udvisning af kriminelle udlændinge

2.1. Gældende ret

...

2.1.2.4. Nærmere om udvalgte kriterier

...

2.1.2.4.4.

Et element, som tillægges væsentlig betydning i Menneskerettighedsdomstolens praksis er, om udlændingen har en reel tilknytning til det land, som den pågældende forventes at tage ophold i.

Menneskerettighedsdomstolen har i visse tilfælde fundet, at udlændingen ingen reel tilknytning havde til det land, som den pågældende måtte forventes at tage ophold i, hvilket må antages at have haft

væsentlig betydning for, om den pågældende kunne udvises, jf. f.eks. *A. W. Khan mod Storbritannien*, dom af 12. januar 2010, præmis 42 og 50.

Ved vurderingen af, om udlændingen har en reel tilknytning til det land, som den pågældende må forventes at tage ophold i, lægger Menneskerettighedsdomstolen vægt på flere forhold.

*Domstolen har f.eks. vurderet, at der var tilknytning i en situation, hvor nogle af klagers familiemedlemmer havde venner og kontakter i landet, så klager ikke kunne anses for at være fuldstændig isoleret ved tilbagesendelse, og ved, at klager talte sproget, jf. *Joseph Grant mod Storbritannien*, dom af 8. januar 2009, præmis 41.*

*Domstolen har også vurderet, at der var tilknytning i en situation, hvor klager havde opholdt sig de første fem år af sit liv i nationalitetslandet, og hvor det lod til, at klageren talte sproget nogenlunde, jf. præmis 38 i sagen *Loy mod Tyskland*, afvisningsafgørelse af 7. oktober 2014.*

*Der kan endvidere henvises til *Lukic mod Tyskland*, afvisningsafgørelse af 20. september 2011, som handlede om udvisning af en 33-årig kroatisk statsborger, der var født og opvokset i Tyskland. Domstolen udtalte, at det ikke kunne siges, at klager som talte kroatisk, ikke havde fulgt op på en ansøgning om tysk statsborgerskab og havde fået udstedt både bosnisk og kroatisk pas ikke havde tilknytning til sit oprindelsesland.*

*Domstolen har desuden ikke fundet grundlag for at tilsidesætte de nationale domstoles vurdering af, at en udlænding havde en reel tilknytning til Pakistan og pakistansk kultur alene ved at tale pashto med sin mor, ved tidligere at have været på besøg i Pakistan, ved at have to halvsøstre der og ved, at den pågældendes mor ofte besøgte landet, hvor moren ejede et hus, jf. *Alam mod Danmark*, afvisningsafgørelse af 6. juni 2017.*

...

2.4. De foreslåede retningslinjer

2.4.1. Generelt om retningslinjerne

...

Det forudsættes, at kriminelle udlændinge i alle tilfælde uanset hvad der følger af retningslinjerne udvises, hvis retten vurderer, at det ikke med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser at udvise den pågældende. Det vil være relevant, hvis ny praksis fra Menneskerettighedsdomstolen, som der ikke er taget højde for i retningslinjerne, giver mulighed herfor, eller hvis der i øvrigt er omstændigheder i sagen, der gør det muligt at udvise.

...

2.4.2.2. Udlændinge, der er født eller opvokset i værtslandet eller kommet til landet som mindreårige og har stiftet familie

Som det fremgår af pkt. 2.1.2.5.3 ovenfor, har Menneskerettighedsdomstolen i visse tilfælde accepteret udvisning af kriminelle udlændinge, der er født eller opvokset i værtslandet eller kommet til landet som mindreårige og har stiftet familie, hvor den seneste idømte straf var på 2 års fængsel eller mindre. Der er dog kun få afgørelser.

Hvis der ses bort fra sager, hvor udlændingen ikke havde et minimum af tilknytning til det land, som den pågældende måtte forventes at tage ophold i, er der omvendt som beskrevet ovenfor under pkt. 2.1.2.5.3 så vidt ses kun et enkelt eksempel siden årtusindskiftet på, at Menneskerettighedsdomstolen

har statueret krænkelse, hvis en udlænding, der er født eller opvokset i værtslandet eller kommet til landet som mindreårig og har stiftet familie, er idømt en straf på mere end 2 års fængsel.

I den sag, hvor der blev statueret krænkelse (Yilmaz-sagen) skyldtes dette, at indrejseforbuddet var meddelt for bestandig.

Udlændinge- og Integrationsministeriet finder på den baggrund, at udvisning i almindelighed bør ske i de tilfælde, hvor en udlænding, der er født eller opvokset i Danmark eller kommet hertil som mindreårig og har stiftet familie, idømmes 2 års fængsel (eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse) eller en strengere straf for de kriminalitetsformer, som Menneskerettighedsdomstolen ser med alvor på, herunder salg af narko, drab, voldelige overfald, brug af skydevåben, røveri, voldtægt, seksuelt misbrug af børn og de typer af kriminalitet i øvrigt, der er rettet mod andres fysiske integritet, herunder trusler. Dette forudsætter dog, at udlændingen har et vist minimum af tilknytning til det land, som den pågældende må forventes at tage ophold i, jf. herom nærmere pkt. 2.1.2.4.4 ovenfor, og at det ikke i praksis vil være umuligt for familien at følge med udlændingen til det pågældende land, jf. herom nærmere pkt. 2.1.2.4.5 ovenfor. Ved straffe, der ligger tæt på 2 års fængsel, forudsætter det endvidere som udgangspunkt, at den pågældende tidligere er straffet og i den forbindelse er blevet idømt fængselsstraf. Hvis de nævnte forudsætninger ikke er til stede, er det ikke udelukket, at der alligevel kan ske udvisning.

Selv om det i praksis vil være umuligt for familien at følge med udlændingen til det land, som den pågældende må forventes at tage ophold i, vil der således eksempelvis kunne være tilfælde, hvor kriminaliteten er så alvorlig, at den kriminelle udlænding alligevel kan udvises, jf. nærmere ovenfor under pkt. 2.1.2.4.5.

Det ovennævnte udgangspunkt skal ses i sammenhæng med de foreslåede ændringer af reglerne om indrejseforbuddets længde, jf. pkt. 4.4 nedenfor. Der vil således kunne være tilfælde, hvor udvisning i overensstemmelse med retningslinjerne vil forudsætte, at der fastsættes et indrejseforbud af kortere varighed for at sikre overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Det vil altid være en konkret vurdering, om en udlænding, der dømmes for et kriminelt forhold, kan udvises. Der kan således være grundlag for at udvise i sager, hvor der idømmes en fængselsstraf af kortere varighed, ligesom det kan komme på tale at fravige retningslinjerne og således ikke udvise, selv om der idømmes en strengere straf. Det kan eksempelvis komme på tale at udvise ved en straf af kortere varighed, hvis udlændingen er indrejst i en relativt sen alder. Som nævnt ovenfor under pkt. 2.4.1 vil det skulle fremgå af dommen, at der er foretaget en proportionalitetsvurdering med udgangspunkt i Maslov-kriterierne.”

Anbringender

Tiltalte2 har anført navnlig, at en udvisning af ham vil være i strid med artikel 20 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde om afledt opholdsret, da han er forælder til et mindreårigt barn, som er statsborger i Danmark, og som ikke har udnyttet sin ret til fri bevægelighed. Han har sporadisk kontakt med sit barn, som han boede med, da barnet var spædt, og der består et afhængighedsforhold mellem ham og barnet. Det kan ikke afvises, at en udvisning af ham vil skade barnets tarv. Det må komme anklagemyndigheden til skade, at der ikke er indhentet fyldestgørende oplysninger fra relevante myndigheder vedrørende barnets familiemæssige relation.

Udvisning af ham vil desuden være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 om forbud mod tortur og anden umenneskelig eller nedværdigende behandling. Denne vurdering – herunder om hans helbredsmæssige forhold taler afgørende imod, at udsendelse finder sted – skal foretages af retten i forbindelse med afgørelsen af straffesagen, jf. UfR 2022.4227 V. Det må under alle omstændigheder komme ham til gode, at retten ikke reelt kan foretage den påkrævede

efterprøvelse og påse, om artikel 3 krænkes i tilfælde af udvisning, eller om der består en reel risiko herfor.

Endvidere vil udvisning af ham være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8, da udvisningen vil være et uproportionalt indgreb i hans ret til privatliv og familieliv.

Han er født og opvokset i Danmark og har ikke tilknytning til andre lande. Han har hele sin familie i Danmark, herunder sin mor og tre søskende samt sit barn og barnets mor. Han taler og skriver dansk. Han har gået i skole i Danmark og har kortvarigt haft forbindelse til det danske arbejdsmarked. Han har ikke det minimum af tilknytning til andre lande, som er forudsat i lovforslag nr. L 156 af 28. februar 2018, der indeholder nærmere retningslinjer for, under hvilke omstændigheder kriminelle udlændinge kan udvises.

Han er blevet frifundet for straf efter straffelovens § 16, stk. 1, og er i stedet dømt til anbringelse i en psykiatrisk afdeling. Det medfører, at alvoren af den kriminalitet, som han har begået, skal tillægges begrænset vægt i den konkrete proportionalitetsvurdering, jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sag 57467/15 (Savran mod Danmark).

Han lider af paranoid skizofreni og modtager i den forbindelse flere gange dagligt medicin. Han har siden 2018 haft regelmæssig kontakt med det psykiatriske system. Der foreligger væsentlige grunde til at antage, at han ikke kan modtage en passende behandling i et modtagerland.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at *Tiltalte2* skal udvises, jf. udlændingelovens § 22, nr. 1, 3 og 6, da udvisning ikke med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. § 26, stk. 2.

Tiltaltess barn og barnets mor er danske statsborgere, hvorfor en udvisning af *Tiltalte2* ikke vil have opholdsretlige konsekvenser for barnet. *Tiltalte2* har kun boet ganske kortvarigt sammen med barnet og dennes mor, da barnet var ganske spædt. Moren har desuden eneforældremyndigheden over barnet, og hun må anses for at være den primære omsorgsperson for barnet. Der består således ikke noget faktisk afhængighedsforhold mellem barnet og *Tiltalte2*. En udvisning af *Tiltalte2* vil derfor ikke være i strid med artikel 20 i Traktaten om Den Europæiske Funktionsmåde, jf. bl.a. EUDomstolens dom af 13. september 2016 i sag C-304/14 (CS) og dom af 10. maj 2017 i sag C133/15 (Chavez-Vilchez m.fl.).

Spørgsmålet om, hvorvidt Menneskerettighedskonventionens artikel 3 om forbud mod tortur og anden umenneskelig eller nedværdigende behandling er til hinder for udvisning eller udsendelse af Danmark, skal ikke afgøres under denne sag, jf. UfR 2016.3235 H og UfR 2018.769 H.

En samlet vurdering af på den ene side karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet og på den anden side *Tiltaltess* personlige forhold må føre til, at udvisning af ham ikke kan anses for at være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8. Dette gælder, selv om alvoren af den begåede kriminalitet efter Savran-dommen skal ses i lyset af, at *Tiltalte2* er straffri efter straffelovens § 16, stk. 1.

I den forbindelse skal der tages hensyn til bl.a., at *Tiltalte2* trods sin mentale tilstand har været i stand til at manipulere med både offeret og medgerningsmanden på en sådan måde, at medgerningsmanden frygtede for sit liv og til sidst på *Tiltaltess* opfordring slog offeret ihjel. Ved vurderingen af karakteren af kriminaliteten må det endvidere tillægges vægt, at han tidligere er straffet, herunder i en række tilfælde for personfarlig kriminalitet, og det kan ikke tillægges afgørende betydning, at en del af den tidligere kriminalitet er begået forud for, at han fyldte 18 år. Hertil kommer, at *Tiltalte2* tidligere har fået en advarsel om udvisning.

Tiltalte2 er født og opvokset i Danmark, hvor han har sin mor, sine søskende og et barn. Han har dog haft en vanskelig opvækst og har fra barndommen været anbragt i forskellige plejefamilier og på

institutioner. Han har haft flere skoleskift og har ikke 9. klasses afgangsprøve eller nogen uddannelse. Siden han blev 18 år, har han levet af kontanthjælp. Han kan således ikke anses for at være særlig godt integreret i Danmark. Han har dog i kraft af sin familie og opvækst i Danmark en stærk tilknytning hertil. Han har en vis tilknytning til Polen, idet han gennem sin mor, der kommer fra Polen, må antages at have et vist kendskab til polsk kultur.

Såfremt Højesteret finder, at et indrejseforbud for bestandig vil være uproportionalt, bør *Tiltalte2* udvises med et tidsbegrænset indrejseforbud, der passende kan fastsættes til 6 år.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Tiltalte2 er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 237 ved den 14. juli 2020 i forening og efter fælles forståelse og forudgående planlægning med *Tiltalte1* at have dræbt *Forurettede*. Han er i medfør af straffelovens § 16, stk. 1, frifundet for straf som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdом eller en tilstand, der må ligestilles hermed. Han er dømt til anbringelse i psykiatrisk afdeling. Ved landsrettens dom er han udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandig.

For Højesteret angår sagen ligesom for landsretten alene spørgsmålet om udvisning.

Udvisning

Som anført af landsretten er betingelserne for udvisning i udlændingelovens § 22, nr. 1, 3 og 6, opfyldt.

Spørgsmålet er, om udvisning vil være i strid med artikel 20 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, jf. udlændingelovens § 26 b, eller Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2.

Der skal ikke i den foreliggende sag tages stilling til, om *Tiltalte2* ved udsendelse risikerer at blive udsat for behandling i strid med artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. herved Højesterets domme af 8. juni 2016 (UfR 2016.3235) og 14. november 2017 (UfR 2018.769).

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde artikel 20

Af de grunde, som landsretten har anført, tiltræder Højesteret, at en udvisning af *Tiltalte2* ikke vil være i strid med artikel 20 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8

Udvisning vil indebære et indgreb i *Titlatles* ret til privatliv eller familieliv, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 1, og kan derfor kun ske, hvis betingelserne i bestemmelsens stk. 2 er opfyldt. Udvisning har hjemmel i udlændingeloven og har til formål at

forebygge uro eller forbrydelse, og det afgørende er herefter, om udvisning må anses for nødvendig af hensyn til disse formål. Dette beror på en proportionalitetsvurdering.

De kriterier, der skal indgå i vurderingen, er bl.a. de samfundsmæssige behov for udvisning under hensyn til karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet. I vurderingen indgår ligeledes, hvor længe den pågældende har været i opholdslandet samt styrken af de familiemæssige, sociale og kulturelle bånd til opholdslandet og statsborgerskabslandet. Der skal foreligge meget tungtvejende grunde for at retfærdiggøre en udvisning, når der er tale om en fastboende udlænding, der er født i landet eller indrejst som barn og har tilbragt det meste af sin barndom og ungdom i landet. Der henvises bl.a. til Menneskerettighedsdomstolens dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig).

Det kan ikke af Menneskerettighedsdomstolens praksis udledes, at udvisning er udelukket i tilfælde, hvor den pågældende ikke har reel tilknytning til noget andet land, jf. bl.a. dom af 23. oktober 2018 i sag 7841/14 (Levakovic mod Danmark). Efter Højesterets opfattelse kan det i den forbindelse ikke antages at være afgørende, om udlændingen herudover er statsløs. Det følger heller ikke af forarbejderne til lov nr. 469 af 16. maj 2018 om ændring af udlændingeloven, at udvisning skal være udelukket i tilfælde, hvor der ikke er en vis minimumstilknytning til et andet land (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 156, de almindelige bemærkninger pkt. 2.4.2.2.).

Særligt med hensyn til tilfælde, hvor den pågældende er frifundet for straf som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom, er det anført i Menneskerettighedsdomstolens dom af 7. december 2021 i sag 57467/15 (Savran mod Danmark), at det forhold, at den pågældende var straffri som følge af utilregnelighed, "may have the effect of limiting the weight that can be attached to the first Maslov criterion [“the nature and seriousness of the offence committed by the applicant”] in the overall balancing of interests required under Article 8 § 2 of the Convention” (præmis 194). På linje med anden praksis fra Menneskerettighedsdomstolen følger det også af dommen, at det som led i proportionalitetsvurderingen må indgå, hvilken varighed et eventuelt indrejseforbud har, herunder om indrejseforbuddet er for bestandig, eller om det er tidsbegrænset (præmis 199).

Om den foreliggende sag bemærker Højesteret herefter:

Tiltalte2 er 25 år og statsløs palæstinenser.

Han er som anført straffet for drab begået i forening med en anden efter fælles forståelse og forudgående planlægning. Han er tidligere straffet ved fire domme, der angår forhold, der er begået, mens han var under 18 år. Endvidere er han straffet ved tre domme for forhold, der er begået, efter at han fyldte 18 år. Som anført af byretten angår de sidstnævnte domme bl.a. røveri, og drabet er begået ca. et år efter den seneste dom. På den baggrund finder Højesteret, at der er betydelig risiko for, at han fremover vil begå kriminalitet, herunder personfarlig kriminalitet, hvis han ikke udvises.

Ved den seneste dom fra juni 2019 blev *Tiltalte2* tildelt en advarsel om udvisning, og han er dermed advaret om, at fortsat kriminalitet kan føre til udvisning.

Over for det anførte står bl.a., at han i det nu foreliggende forhold er fundet straffri som følge af utilregnelighed på grund af sindssygdom eller en tilstand, der må ligestilles hermed, hvilket efter Menneskerettighedsdomstolens dom af 7. december 2021 må indgå i den samlede vurdering efter konventionens artikel 8, stk. 2. Han har imidlertid trods sin sindssygdom været i stand til at deltage i drabet efter fælles forståelse og forudgående planlægning med en medgerningsmand.

Om *Tiltaltes* øvrige personlige forhold fremgår det som anført af landsretten bl.a., at han er født og opvokset i Danmark. Han er ikke gift eller samlevende, men har en søn på 4 år, der bor i Danmark hos sin mor. Sønnen og moren er danske statsborgere. Hans kontakt til sønnen har været meget begrænset. Hans mor og søskende bor i Danmark. Han har kontakt til sin mor og i mindre omfang til sine søskende.

Han har i Danmark gået i skole, hvor han gik ud af 9. klasse uden afgangseksamen. Han har ingen anden uddannelse. Han har kun i meget ringe omfang været i beskæftigelse og har siden sit 18. år levet af kontanthjælp. Han er statsløs palæstinenser og uden tilknytning til de områder, som hans afdøde far og faderens familie stammer fra. Han taler og forstår ikke arabisk. Han har endvidere ingen nærmere tilknytning til Polen. Han har således ikke nogen reel tilknytning til andre lande end Danmark.

Efter en samlet vurdering finder Højesteret, at det ikke vil være en uproportional foranstaltning at udvise *Tiltalte2* med henblik på at forebygge uro og forbrydelse.

Højesteret finder imidlertid, at et indrejseforbud for bestandig vil være uproportionalt, og at indrejseforbuddets varighed passende kan fastsættes til 6 år, jf. udlændingelovens § 32, stk. 5, nr. 1.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom med den ændring, at indrejseforbuddets varighed fastsættes til 6 år.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at *Tiltalte2* udvises med indrejseforbud i 6 år.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.